

GRAN TEATRE DEL LICEU

TEMPORADA D'ÒPERA
1984 - 1985

MADAMA BUTTERFLY

Jacomo
de
Jacomo

Parfums
Jacomo
Paris

GRAN TEATRE DEL LICEU

Temporada d'òpera 1984/85

CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

GENERALITAT DE CATALUNYA

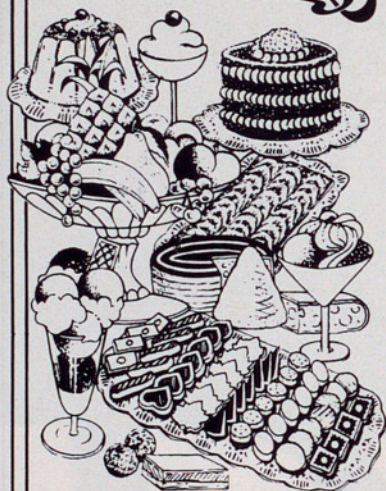
AJUNTAMENT DE BARCELONA

SOCIETAT DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

¡QUE POSTRES!

LOS POSTRES DE FLO...OH LA LA!

MOUSSE DE NARANJA
CON «COULIS» DE FRAMBUESA
340 Ptas.
TARTA «TATIN» CON NATA
380 Ptas.
COPA FLO (Y SU CHAMPAN)
480 Ptas.

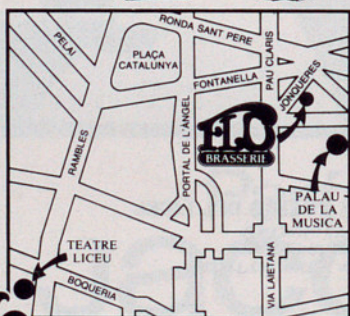

Eso pasa a menudo; la comida es buena, pero en cuanto a postres..... sólo hay las tres banalidades de siempre.

En Flo los postres son tantos que requieren una carta aparte: más de 20 postres hechos en casa, que son 20 succulentas tentaciones.

Es que no puede haber una buena «brasserie» sin buenos postres.

¡QUE «BRASSERIE»!
LA BRASSERIE FLO...OH LA LA!

FLO
BRASSERIE

Restaurant

Jonqueres, 10 - BARCELONA

Reservas Tel. **317 80 37**

Abierto todos los días, domingos
y festivos inclusive.

MADAMA BUTTERFLY

Òpera en 3 actes

Llibret de Luigi Illica i Giuseppe Giacosa

Música de Giacomo Puccini

Dilluns, 25 de març de 1985, a les 21 h.,
funció núm. 40, torn A

Dijous, 28 de març de 1985, a les 21 h.,
funció núm. 41, torn B

Diumenge, 31 de març de 1985, a les 17h.,
funció núm. 42, torn T

GRAN TEATRE DEL LICEU
Barcelona

Ferrán Contreras

JOYERO

M. Pérez Cabrero, 4 Tel. 201 33 00 Barcelona-21 (junto Turó Park)

MADAMA BUTTERFLY

Madama Butterfly (Cio-Cio-San):	Ihona Tokody
Suzuki:	Raquel Pierotti
Kate Pinkerton:	Maria Uriz
F. P. Pinkerton, tinent de la Marina dels EE.UU. d'Amèrica:	Antonio Ordoñez
Sharpless, Cònsul dels EE.UU. d'Amèrica a Nagasaki:	Joan Pons
Goro:	Josep Ruiz
El Príncep Yamadori:	Vicenç Esteve
L'oncle Bonzo:	Antonio Zerbini
El Comissari Imperial:	Vicenç Esteve
Director d'Orquestra:	Gerardo Pérez Busquier
Director del Cor:	Romano Gandolfi
Director adjunt del Cor:	Vittorio Sicuri
Direcció escènica:	Didac Monjo
Decoracions:	Gran Teatre del Liceu, realitzades per Constanci Anguera
Vestuari:	Gran Teatre del Liceu
Violins concertinos:	Jaume Francesch/ Josep M.ª Alpiste

Comentaris a càrrec dels Drs. Roger Alier, Xosé Aviñoa i Oriol Martorell, del Departament d'Art de la Universitat de Barcelona.

ORQUESTRA SIMFÒNICA I COR
DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Viajar con Clase

swissair

BARCELONA - P.º Gracia, 44 Tel.: 215 91 00

CONTINGUT ARGUMENTAL I MUSICAL

ACTE I *Resum breu:* Un jove tinent de la marina nord-americana ha organitzat el seu casament fictici, mitjançant un alcavot, Goro, amb una geisha japonesa, Cio-Cio-San, coneguda amb el malnom de Madama Butterfly. El casament es fa amb totes les formalitats, i fins i tot hi assisteix el cònsol nord-americà, Sharpless, però Pinkerton no compta que aquest sigui el casament real de la seva vida. Arriba la núvia, voltada dels seus parents: en un primer a part amb el seu futur marit, Butterfly confessa que s'ha convertit al cristianisme, convençuda com està que Pinkerton es casa de debò amb ella. Enmig de la festa del casament es presenta un bonze furiós, oncle de Butterfly, i que s'ha assabentat del canvi religiós de la neboda. Pinkerton l'amenaça i el bonze, aleshores, maleeix Butterfly i fa que tots abandonin la festa. Pinkerton, aleshores, en un càlid duo amorós aconsola la petita japoneseta a la qual, mentrestant, la criada Suzuki ha vestit per a la nit de noces.

En alçar-se el teló veiem una caseta japonesa que ha llogat Pinkerton, un tinent nord-americà, per passar-hi uns breus dies d'esplai. Al fons es veu la badia de Nagasaki, on hi ha fondejats vaixells de la marina nord-americana a la qual pertany Pinkerton.

Aquest ha sabut que és freqüent al Japó d'organitzar casaments temporals per a estrangers, i ha contractat els serveis de Goro, un alcavot que li ha proporcionat una geisha de situació econòmica penosa, però d'origen força alt: Cio-Cio San, coneguda també com a Madama Butterfly.

Arriben els criats de la casa, entre els quals Suzuki, que ha d'ésser la minyona de confiança de Butterfly. També arriba el cònsol nord-americà, Sharpless, el qual és rebut per Pinkerton amb whisky i amb explicacions de per què es casa i de quina manera. Sharpless no comparteix l'entusiasme

que Pinkerton té pel seu propi enginy i que el duu a fer un brindis exaltat: «America for ever» en el qual sentim algunes notes de l'himne americà.

Goro entra corrent, anunciant l'arribada de la núvia, que es produeix en una escena plena de gràcia i enginy musicals, amb els invitats cantant a cor mentre Butterfly arriba somrient, precedida de parents i amigues que xerrotegen amb animació.

Butterfly s'inclina davant Pinkerton i a les preguntes de Sharpless respon que ella és de família benestant, però que la ruïna l'obliga ara a fer de geisha. Butterfly es considera gairebé vella, ja, perquè ha complert els quinze anys.

Arriben ara altres parents i el comissari imperial, així com l'oficial del registre civil. Pinkerton riu en veure el caràcter pintoresc de l'escena i d'aquests funcionaris, però Sharpless li recorda un cop més que el que fa no està bé i que ha vist que Butterfly creu fermament que el matrimoni és de debò.

Butterfly de sobte adopta una actitud reservada davant uns objectes que vol amagar: són els modestos objectes del seu ús personal, però també hi ha un misteriós punyal amb el qual el pare de la Butterfly, per ordre de l'emperador, es va fer l'*hara-kiri*. Butterfly confessa que per amor de Pinkerton s'ha fet cristiana, però en realitat segueix aferrada als seus costums religiosos.

Se celebra la cerimònia del casament i Butterfly, entusiasmada, signa el document oportú, cuidant de fer observar a les seves amigues que ara ja no es diu Madama Butterfly sinó Madama B. F. Pinkerton. Tots brinden però aleshores se sent entrar un bonze energumènic que increpa Butterfly per haver-se canviat de religió i, després de maleir-la, força els parents a abandonar-la. Pinkerton increpa al seu torn el bonze i tots se'n van. Queden per fi sols Pinkerton i Butterfly, que canten un dels més extensos duos d'amor de la història de l'òpera, en el qual Pinkerton es deixa endur per un sentiment amorós que, malgrat tot, restarà superficial.

ACTE II *Resum breu:* Han passat més de tres anys des que Pinkerton va marxar, i els diners que va deixar estan a punt d'acabar-se. Suzuki es desespera veient que Butterfly encara confia en el retorn de Pinkerton.

Arriben el cònsol Sharpless i l'alcauot Goro. Aquest intenta que Butterfly es casi amb un príncep ric, Yamadori, però ella no en vol sentir parlar. El cònsol, que ha rebut carta de Pinkerton, vol llegir-la a Butterfly, però aquesta l'interromp constantment. Arriba Yamadori, i Butterfly el rebutja amb suavitat, però amb fermesa. El cònsol tracta d'explicar a Butterfly que Pinkerton no tornarà, però ella es mostra tossuda en creure que ho farà i convençuda que el seu matrimoni és efectiu i vàlid. El cònsol, que sap que Pinkerton tornarà, però no per veure-la altre cop, se'n va tot capficat després d'aconsellar a Butterfly que es casi amb Yamadori, cosa que ofèn molt la japonesa.

Quan les dues dones queden soles, senten una canonada des del port i mirant amb un telescopi identifiquen la canonera de Pinkerton. L'alegria de Butterfly arriba a contagiari Suzuki i les dues cullen flors per decorar la casa. Després, ben vestits, es posen al costat d'una paret i esperen llargament el retorn de Pinkerton mentre va caient la nit suaument.

S'alça el teló i veiem la mateixa caseta quatre anys més tard. Pinkerton hi va residir uns mesos, però ara ja fa més de tres anys que Butterfly hi viu sense noves del que ella creu el seu marit. Aquest la va deixar ben arreglada econòmicament, convençut que ella trobaria un altre amant, però ara ja no queden gairebé recursos. Efectivament, en alçar-se el teló, Suzuki, la minyona, preocupada per la situació, prega els déus. Entra Butterfly, que ordena a Suzuki que

miri quants diners queden: n'hi ha només per uns pocs dies. Suzuki es desespera en veure que Butterfly encara creu en el retorn de Pinkerton (i ho expressa en la seva ària «Un bel di vedremo»). La fidel minyona tracta de convèncer Butterfly que s'ha de resignar i trobar una solució, especialment ara que el nen que va tenir de Pinkerton comença a ésser més gran.

Arriben ara el cònsol americà, Sharpless, i l'alcauot Goro. Butterfly rep amb la característica cortesia oriental el cònsol, però vol foragitar Goro, perquè aquest tracta de fer-li acceptar un matrimoni amb un príncep japonès, Yamadori, riquíssim.

Sharpless intenta explicar la situació a Butterfly, però aquesta l'interromp sovint i li pregunta quan fan el niu els pit-roigs (sentim el cant d'aquests ocells imitat per l'orquestra); el cònsol contesta que ell no ha estudiat ornitologia i Butterfly, que no entén la resposta, queda intrigada.

Arriba ara el príncep Yamadori, que ve a oferir els seus respectes a Butterfly, en vista que Goro no assoleix res, i ella el rep amb cortesia però el rebutja. Goro comenta amb el cònsol que Butterfly es creu casada encara amb Pinkerton. Butterfly ho sent i afirma que a Amèrica no hi ha divorci i el cònsol no s'atreveix a dur-li la contrària. El cònsol exposa a Yamadori que la nau de Pinkerton està a punt de tornar a Nagasaki, però que el marí americà no vol veure Butterfly i li ha enviat una carta per explicar-li-ho.

Quan Yamadori se'n va, contristat, el cònsol intenta llegir la carta a Butterfly, però aquesta l'interromp constantment i Sharpless perd la paciència i li pregunta brutalment què farà si Pinkerton no tornés mai més. Acte seguit li recomana que accepti la proposta de Yamadori. Profundament ofesa, Butterfly acomiada el cònsol secament, però li fa saber que té un fill de Pinkerton, encara que aquest no ho sap. Commogut, Sharpless promet que li ho farà saber i se'n va. Suzuki i Butterfly treuen del jardí Goro, que rondava novament per la casa i en el moment d'entrar a casa senten una canonada des del port. Amb l'ajut d'una lent

telescòpica, les dues dones miren el port i localitzen la canonera de Pinkerton.

L'alegria de Butterfly no té límits i, convençuda que Pinkerton arribarà tot seguit, ordena a Suzuki que talli totes les flors del jardí per decorar la casa: poc a poc, mentre ho preparen tot, la fidel criada es deixa contagiar per l'optimisme de Butterfly i les dues dones canten un atractiu duo. Butterfly arregla l'infant i es fa pentinar i arranjar per Suzuki. Tots tres s'asseuen aleshores davant de la paret i hi fan tres foradets per veure arribar Pinkerton. Cau la tarda i se sent de lluny el cant dels pescadors, amb la boca closa —passatge coral d'una gran bellesa—; Butterfly, Suzuki i l'infant segueixen esperant, immòbils, mentre el cant es perd en la distància.

ACTE III *Resum breu:* Es fa de dia i Suzuki es desvetlla: l'espera ha estat debades. Butterfly es retira a reposar i justament ara arriben Pinkerton i Sharpless; Suzuki s'adona que en un terme més lluny hi ha una dona americana, Kate, i tot seguit ho comprèn tot. Pinkerton, en saber la fidelitat de Butterfly, no pot resistir el remordiment i se'n va.

Kate demana a Suzuki que Butterfly li lliuri el fill, que serà educat per Pinkerton i ella a Amèrica. Butterfly entra i comprèn tot seguit el que passa. Demana un temps per preparar l'infant i fa sortir tothom: quan resta sola agafa el punyal del seu pare i prepara el seu *hara-kiri*; abans, però, s'acomiada del nen. Es clava el punyal en el moment que arriben el cònsol i Pinkerton. Massa tard: Butterfly ja és morta.

Suzuki es desvetlla de sobte: s'ha fet de dia i lluu el sol. Tots tres s'han adormit durant la llarga espera. Suzuki els desvetlla i aconsella a Butterfly que es retiri, prometent-li que la cridarà quan arribi Pinkerton.

Amb prou feines ha marxat Butterfly, arriba aquest, efectivament, amb Sharpless, però demanen a Suzuki que no cridi Butterfly. Suzuki explica als dos homes la fidelitat de la seva senyora, i la llarga espera de la nit passada. Veient la torbació de Pinkerton, Suzuki observa el fons del jardí i hi veu una dona nord-americana, alta i vestida a l'europea: és Kate, muller de Pinkerton, i Suzuki ho intueix tot seguit. Pinkerton no pot resistir la sensació de culpa i se'n va, després d'acomiar-se d'aquella caseta que li porta tan bells records («Addio, fiorito asil», breu arieta brillant). Kate demana a Suzuki que procuri que Butterfly li lliuri el fill que ha tingut amb Pinkerton: aquest i Kate l'educaran a Amèrica del Nord. Suzuki accepta, però quan vol anar a parlar amb Butterfly la veu entrar. Aquesta comprèn també tot seguit la situació en veure Kate i l'actitud compungida del cònsol. Kate li demana l'infant i Butterfly li respon que pot venir-lo a recollir al cap de mitja hora. Kate i el cònsol se'n van, sense aconseguir que Butterfly accepti diners en compensació del que ha passat.

Butterfly fa sortir també Suzuki, la qual no vol marxar, tement que Butterfly se suïcidi. Finalment ha de sortir i Butterfly, agafant el punyal del seu pare, prepara el seu propi *hara-kiri*. Suzuki, per distreure-la, li fa entrar el nen per una porta. Butterfly detura el seu suïcidi (havia llegit ja la frase inscrita en el punyal: «Que mori amb honor qui no pot viure amb honor») i s'acomiada patèticament de l'infant. Després li posa una bandereta americana a les mans i el col·loca a fora de l'estança. Es clava el punyal i cau a terra; arrossegant-se, s'aproxima al lloc on és l'infant i tracta d'acaronar-lo. En aquell moment se sent la veu de Pinkerton que crida «Butterfly!» i ella intenta reaccionar però cau morta. Pinkerton i Sharpless entren a la casa. El cònsol, commogut per la patètica escena, agafa l'infant en braços mentre Pinkerton es desespera.

ROGER ALIER

ROYALE AMBREE

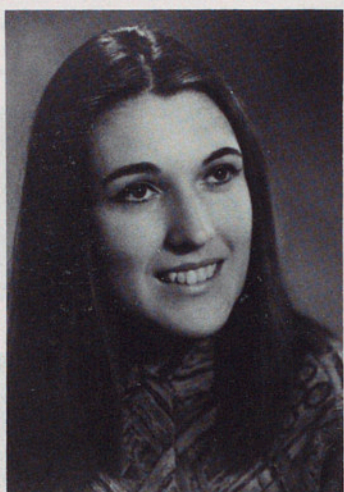

la fragancia que gusta compartir

LEGRAIN
PARIS

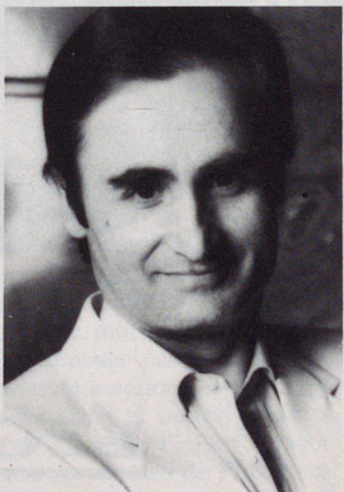
Ilona Tokody

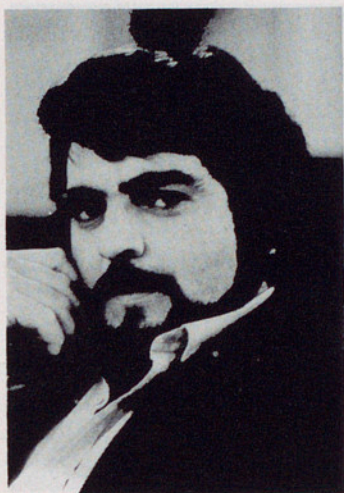
Raquel Pierotti

Maria Uriz

Antonio Ordoñez

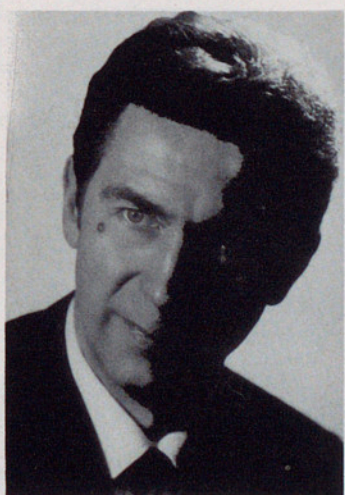
Joan Pons

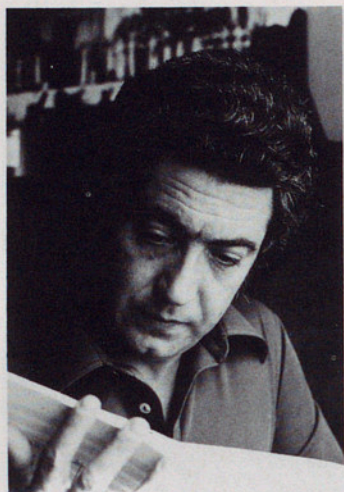
Josep Ruiz

Vicenç Esteve

Antonio Zerbini

Gerardo Pérez Busquier

Didac Monjo

Vittorio Sicuri

Romano Gandolfi

CON TODA SEGURIDAD

Con toda la seguridad que suponen ciento veinte años de experiencia, al servicio de miles de personas y entidades que han depositado su confianza en nosotros.

Más de un siglo de historia de una compañía que se esfuerza, día a día, en ofrecer mayor eficacia a sus clientes. Con decidida voluntad de servicio y modernización.

Y seguimos adelante. Cubriendo las necesidades derivadas del progreso. Abriendo caminos.

Trazándonos nuevas metas. Con la vista puesta siempre en el futuro, para que todos aquellos que confían en nosotros puedan sentirse más seguros.

Así es La Unión y El Fénix Español. Todo un símbolo de solvencia y solidez.

LA UNION Y EL FENIX ESPAÑOL.

Su Compañía de Seguros de toda la vida.

*Pasteleria
Charcuteria
Cafeteria
Restaurant*

*Plaza San Gregorio Taumaturgo, 4
Tels. 201 56 66 - 201 13 00 Barcelona-21*

UNES PINZELLADES DEL NOSTRE PASSAT MUSICAL

El sector més convencional i «romàntic» del nostre públic ha acollit amb una gran satisfacció la programació d'aquesta *Madama Butterfly* que ha vingut a substituir les funcions anunciades de la *Saffo* de Pacini, partitura de gran bellesa que esperem que es mantingui en els projectes del Liceu dels propers anys.

I és que el títol de Puccini és molt popular per la bellesa i la finor de la seva partitura, pel to sentimental del seu argument i perquè l'obra és sòlida i ben construïda. Per això més d'un se sorprendrà de llegir la crònica que la «Revista Musical Catalana» li va dedicar quan es va estrenar aquesta òpera al Liceu per primer cop, l'any 1909. La crònica començava comentant les representacions de *Tristany i Isolda* que havien precedit la nova òpera i deia:

«...L'influència de les doctrines pessimistes de Schopenhauer hi és ben manifesta en la composició de *Tristany i Isolda*, però com que'l gran art tot ho purifica, molt per sobre de l'obra pertorbadora del pensador s'enlayra la sublim creació del músic.

Passar del *Tristany* a la *Madame Butterfly* és un contrast massa violent; és passar de la llum a la fosca, del art veritable al soroll més o menys falaguer al oït. Perquè, ja ho hem dit altres vegades, quina significació tindran en l'història de la música les òperes de Puccini, com no sigui potser la de representar per medi dels sons tota la falsa apariència, tota la buydor y superficialitat qu'arreu regna en la societat moderna? No s'hi troba per ventura, en un sol acord del *Tristany*, més música que no en tota una partitura complerta del mestre italià? Y, no obstant, aquestes obres, que ab sobrada raó, podríem anomenar caòtiques, imperen en els repertoris de tot arreu, y Puccini és potser l'únic compositor que viu solament del teatre o el que'n viu més esplèndidament. Com Rossini a la seva època, el novell idol italià's repeiteix infinitament, usant y abusant de les meves melodies fadoses, mancades de vitalitat musical, de les que'n guarda gelosament el motllo; però sense probabilitat de qu'arriui

may a crear una forma nova del drama en música com el geni de Pèsaro logrà ab son *Guillem Tell*.

La bona interpretació qu'obtingué *Madame Butterfly*, dirigida pel mestre Spetrino, féu més passadora l'obra, de la qual se n'han donat cinc representacions, lluint-hi son talent d'actriu y cantatriu la senyora Farnetti, desconeguda encara del nostre públic...»

(J[oan] S[alvat], R.M.C. n.º 72, Desembre de 1909)

La temporada 1913-1914

Recentment va venir a parar a les nostres mans el prospecte anunciador de la temporada d'òpera d'hivern 1913-1914, que reproduïm en part, per la seva indubtable curiositat i interès.

El prospecte, en paper de fil, té forma desplegable i in-clou, en primer lloc, a més d'una vinyeta amb un cigne que neda per damunt d'unes aigües i, incongruentment, el títol de *Parsifal* en lletra gòtica, el repartiment dels cantants i directors d'orquestra previstos per a aquella temporada. Hi apareixen només tres directors: Franz Beidler, Giulio Falconi i el mestre Josep Sabater, tants anys vinculat al Liceu. En la llista de sopranos, a més de diverses cantants estrangeres, entre les quals sobresurt Margot Kaftal (que va cantar diversos papers wagnerians al Liceu, entre ells el de la Kundry, del *Parsifal*), hi figura Maria Barrientos, i entre les mezzo-sopranos, Conxita Supervia.

Entre els tenors apareix l'italià Bernardo de Muro i el català Francesc Viñas. Altres cantants destacats d'aquesta temporada foren el tenor Umberto Macnez i la mezzo Eleonora de Cisneros, així com el baix Vincenzo Bettoni.

La llista dels escenògrafs fa veritable enveja: Francisco Chía, Oleguer Junyent, Salvador Alarma, Rafael Moragas, Fèlix Urgellés i Maurici Vilomara. El cos de ball, per altra banda, figura a càrrec de Pauleta Pàmias.

Però el que fa més goig de tot és el repertori d'òperes per a aquella temporada: *Otello*, *Rigoletto* i *Ballo in Maschera* de Verdi; *Tosca* i *La bohème*, de Puccini; *Lucia di Lammermoor* i *La favorita*, de Donizetti; *Il Profeta* i *Dinorah*, de Meyerbeer; *La Sonnambula* i *Norma*, de Bellini; *La Gioconda*, de Ponchielli; *Il barbiere di Siviglia*, de Rossini; *Manon*, de Massenet; *Carmen*, de Bizet; *Orfeo*, de Gluck; i *Tannhäuser*, *Tristany* i *Isolda*, *La Walkíria* i *Parsifal*, de Wagner. Aquesta darrera s'anunciava en grans lletres com a estrena, a càrrec de Francesc Viñas i Margot Kaftal: fou la cèlebre estrena que tingué lloc a les onze de la nit del 31 de desembre de 1913, per tal de poder-la presentar al Liceu encara dins de l'any 1913 i alhora respectar la data de caducitat dels drets de Bayreuth sobre la partitura: la mitjanit d'aquell dia (però a Alemanya la mitjanit queia una hora abans que a Barcelona, i així es va poder fer l'estrena a temps, i a la vegada anticipar-se a moltes ciutats europees —entre les quals Madrid— que tenien prevista l'estrena per l'1 de gener de 1914).

El nombre de funcions d'aquella temporada era de 70: 50 de nit, 14 de tarda i 6 de caràcter popular. L'abonament a les 70 funcions en una llotja de platea era de 2.650,— Ptes., i en una butaca de platea, a 420,— Ptes., xifres que no requereixen comentaris sobre la història de la nostra moneda.

Una nota que acompanyava les llistes de preus assegurava que l'empresa es reservava el dret d'augmentar els preus diaris quan ho requerís «la importancia de los espectáculos, y desde luego, en las funciones de inauguración y de la Sra. Barrientos, representaciones de *Parsifal* y todas aquellas en que tomen parte dos artistas de los considerados como *divos*, pero el abono no sufrirá alteración.»

Finalment s'anunciava que la inauguració de la temporada tindria lloc el 19 de novembre, amb l'òpera *Il Profeta*, de Meyerbeer, l'únic autor de tota la llista del repertori que avui no és habitual dels nostres espectacles.

GIACOMO PUCCINI

La tradició operística italiana del segle XIX, la més fabulosa de tota la història de l'òpera i fins i tot de la música en general, aconsegueix el seu darrer floró amb la figura de Giacomo Puccini, l'home que millor representa el trasbals sofert per l'òpera italiana d'ençà de l'obra de Richard Wagner que, en certa manera, colpejà determinats plantejaments estètics ensucrats molt propis del gust italià i mediterrani del moment. El recurs a l'argument tret de la vida quotidiana que era un dels principis del «verismo» iniciat per Mascagni i Leoncavallo a principis de la darrera dècada del segle XIX, fou dissimuladament transformat per Puccini amb la col·laboració dels omnipresents Illica i Giacosa i d'altres llibretistes en un seguit d'arguments exòtics molt propis de valors esteticistes que poc tenien a veure amb l'esmentat «verismo». Tot i això, Puccini apareix encara avui com el millor representant d'aquesta escola que proporcionà als editors i empresaris italians combustible per mantenir encès l'interès per llurs produccions per uns quants anys més.

El protagonista d'aquesta història nasqué a Lucca, ciutat de gran tradició musical, el 1858, al si d'una família que mostrà sempre unes aficions musicals destacables que afavoriren el desenvolupament de Giacomo. De petit exercí com a nen cantaire a les esglésies de la contrada; als 16 anys ja havia escrit algunes obres circumstancials i als 20 ja havia escrit un motet i un credo que acabaria formant part de la seva *Messa di Gloria*. Als vint-i-dos anys s'estableix a Milà gràcies a una beca promoguda per la tenacitat de la seva mare, que li permeté entrar en contacte amb Amilcare Ponchielli, compositor que a part de la seva tasca operística entre la qual destaca *La Gioconda*, exercí un notable influx en l'ensenyament de l'època. El 1884 estrenava la seva primera producció, *Le villi*, al Teatro del Verme, que

molt aviat passà a la Scala. La seva carrera estava ja enfocada. La mort de la seva mare i l'inici de la relació amorosa amb Elvira Bonturi, casada amb un compatriota de Lucca, foren el contrapunt de la seva activitat com a músic, sempre plena d'èxits que li permeteren dosificar la seva producció, cercant en cada moment el que millor li podia augmentar la fama. *Edgar* (1889) i *Manon Lescaut* (1893), estrenada a Torí segons el mateix argument literari que la *Manon* de Massenet, van fent camí fins a arribar al seu primer èxit apoteòsic, *La bohème* (1896), possiblement l'òpera més estimada de tota la seva producció que encenia entusiasmes i provocava odis entre els filowagnerians del moment que no en podien suportar les melodies mellífues. El recurs a la temàtica decadent i l'èxit afavoriren la consideració de Puccini com a pare del verisme. Seguiren *Tosca* (1900), *Madama Butterfly* (1904) i *La fanciulla del West* (1910), la darrera de les produccions aparegudes abans de la Gran Guerra. Els fets bèl·lics i la seva situació personal trasbalsaren la seva tasca productiva, que no es reprengué fins al 1917 amb *La rondine*; l'any següent estrenava *Il trittico*, conjunt de tres produccions breus plenes d'encís, *Il tabarro*, *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*. El pas del segle havia afavorit en els compositors en general i en la figura de Puccini en particular, la vinculació de l'artista amb la «intelligentsia» del moment; la tertúlia sobre els més diversos temes acompanyà Puccini a Viareggio, villa resclosa en la qual el compositor es volgué concentrar en la composició de la seva darrera producció, *Turandot*, i refer-se de la malaltia de la gola que l'abraonava. La malaltia pogué més que el compositor, que morí el 1924. Dos anys després, un cop arranjada la partitura per Franco Alfano, *Turandot* pogué ésser estrenada, cloent definitivament una època de la història de l'òpera.

XOSÉ AVIÑOÀ

FANCY MEN

BARCELONA

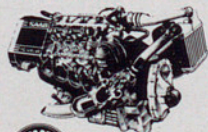
MADRID

SAAB: TECNOLOGIA A LA MAXIMA POTENCIA.

SAAB 900 Turbo 16s: 2000 cm.³; 4 válvulas por cilindro; doble árbol de levas; intercooler y sistema A.P.C.; 175 C.V.; 5 velocidades; 210 km/h; aceleración de 0-100 km: 8,75 sg; consumo 90 km/h: 7,11, 120 km/h: 9,51; tracción delantera.

A más de 200 km. por hora, el mundo cambia. Por eso es indispensable poder confiar en el vehículo que los alcance. Plenamente, como se puede confiar en un SAAB. Porque el SAAB es un coche concebido en uno de los centros más avanzados del mundo en tecnología aeronáutica: SAAB SCANIA. Incorporando los últimos avances de su potencia tecnológica, SAAB presenta el nuevo SAAB 900 Turbo-16, equipado con el revolucionario motor turbo de 16 válvulas e intercooler, que desarrolla 175 CV. La tecnología elevada a la máxima potencia, que Vd. puede comprobar en su concesionario SAAB.

SAAB
Personalidad en coche

kotnik

Tenor Viñas, 8 - BARCELONA - Tel: 200 73 08

HISTÒRIA DE L'ÒPERA

El 17 de febrer de 1904 apareixia al teatre Alla Scala de Milà una nova producció de Giacomo Puccini, en aquesta ocasió seguint un llibret proporcionat per Luigi Illica i Giuseppe Giacosa segons idea novellada per David Belasco sobre una història de John Luther Long; després de la cruesa manifestada en *Tosca* i la impotència de *La bohème*, situar la història de l'extrem orient no deixava d'ésser una aposta agosarada que, malgrat tot, no era tan estranya en un moment en què estava de moda el japonisme en pintura i l'orientalisme en decoració. Els principals protagonistes d'aquella «première» foren Rosina Storchio (Butterfly), Giovanni Zenatello (Pinkerton) i Giuseppe de Luca (Sharpless) que no aconseguiren reeixir l'obra, massa esbossada. Puccini s'avingué a refer-la presentant-la novament el 28 de maig al teatre Grande de Brescia. En aquella segona ocasió fou l'encert de Salomea Kruceniska en Butterfly el que aconseguí el favor del públic. La Storchio havia marxat a Buenos Aires on representà *Madama Butterfly* per primera vegada fora d'Itàlia, el 2 de juliol del mateix any. Evidentment, no calgué gaire temps per a fer entenedores les propostes estètiques de l'òpera i molt aviat corregué món fins al punt que en tots els grans teatres ha estat una de les produccions més sovintejades. Al Covent Garden londinenc, per exemple, hi han cantat des dels protagonistes de la «première», Emmy Destinn, Enrico Caruso i Antonio Scotti, fins a Rina Giachetti, Florence Easton, Maggie Teyte, Margaret Sheridan o Victòria dels Àngels en el paper de Madama Butterfly, o Zenatello, Amadeo Bassi, Riccardo Martin o Giovanni Martinelli en el de Pinkerton.

L'estrena neoiòrquina al Metropolitan Opera House que tingué lloc pel febrer de 1907, comptà amb Geraldine Farrar, Caruso i Scotti, amb Louise Homer com a Suzuki; en aquest prestigiós centre operístic, en especial, l'òpera ha aconseguit unes cotes de freqüència no abastades per moltes

con
Glory
algo cambia en tí.

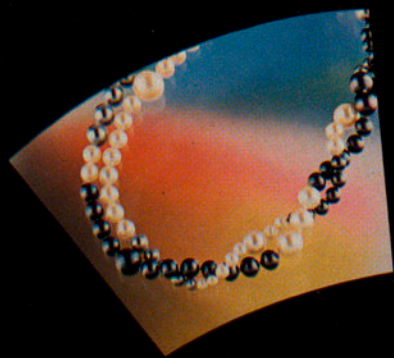
Glory ha creado la colección más extensa en Medias y Completos,
para que ese algo cambie en tí.

altres produccions: la temporada de 1961-62, quan el paper principal era interpretat per Leontine Price, s'arribava a les 293 vegades.

A Espanya, i atès el caliu puccinià que existia en els primers anys del segle, alimentat especialment per les polèmiques wagnerianes que feien dels valors operístics del compositor de Lucca l'antítesi de la bellesa i del progressisme, cosa que ha quedat totalment desdibuixada amb el pas dels anys, l'òpera trigà relativament massa a arribar; en primer lloc ho féu al Teatro Real on es donà el 16 de novembre de 1907, aconseguint en els divuit anys de vida que li mancaven trenta-dues representacions, la qual cosa ens indica el nivell d'interès que l'obra despertà; aquest mateix interès ha fet possible que en les Temporades d'Òpera de la capital d'Espanya *Madama Butterfly* hagi aparegut quatre vegades (el 1965-1968-1971-1975).

A Barcelona l'obra arribà el 10 de desembre de 1909; era aquella una temporada que acabaria essent famosa per la presència a la ciutat de Franz Beidler, director als Festivals de Bayreuth, que proporcionaria als aficionats barcelonins la possibilitat d'ésser protagonistes d'una de les primeres estrenes mundials de la Tetralogia *Der Ring des Nibelungen* sencera. Tal volta aquest fet, que palesava un substancial canvi d'orientació de les afeccions musical barcelonines fou la que permeté que *Madama Butterfly* passés més desapercebuda que les anteriors produccions puccinianes. Tot i això, aquesta partitura forma part d'aquell estol d'obres que tot bon aficionat barceloní coneix i estima; una prova d'això fou l'excel·lent representació que s'oferí fa dues temporades al Grec amb la participació de Carlos Chausson i Mari Carmen Hernández. Al Gran Teatre del Liceu *Madama Butterfly* ha obtingut cent trenta-tres representacions, la darrera de les quals tingué lloc el febrer de 1978.

MAJORICA
Joyas y Perlas
Joies i Perles

DISCOGRAFIA

La present discografia només ofereix les versions íntegres comercials, a partir de 1950; els personatges són esmentats en l'ordre següent: Cio-Cio-San, Suzuki Pinkerton i Sharpless, orquestra i cors, i director.

- 1950 MELODIYA 07923/28 (cantada en rus)
Elizaveta Sumskaia, Elizaveta Gribova, Ivan Kozlovskij, P. Selivanov. Orquestra Filharmònica de Moscou. Cors del Teatre Bolshoi. Dir.: P. Bron.
- 1951 DECCA LXT 2638 (reedició per DECCA GOM 528/30 de 1967)
Renata Tebaldi, Nell Rankin, Giuseppe Campora, Giovanni Inghilleri. Orquestra i cors de l'Acadèmia de Santa Cecília de Roma. Dir.: Alberto Erede.
- 1951 REMINGTON 199-81
Danica Ilitsch, Hilde Rössl-Majdan, Radko Delorko, Orquestra Simfònica Austríaca. Dir.: Wilhelm Loibner.
- 1954 CETRA LPC 1248 (reedició CETRA LPS 3248 de 1968)
Clara Petrella, Mafalda Masini, Ferruccio Tagliavini, Giuseppe Taddei. Orquestra i cors de la RAI de Torí. Dir.: Angelo Questa.
- HMV QALP 10082/84, ALP 1215/7 (reeditat per EMI en 1975 153-01587/89)
Victòria dels Àngels, Anna Maria Canali, Giuseppe Di Stefano, Tito Gobbi. Orquestra i cors de l'Òpera de Roma. Dir.: Gianandrea Gavazzeni.

SONY Y VIDOSA

Un gran dúo para interpretar a gran orquesta

Con el Compact Disc de SONY
la reproducción es perfecta
para siempre

VIDOSA

La Gran Tienda

Balmes, 335 al 343 (Frente Padua) Tel. 212 16 00 Barcelona

- 1955 COLUMBIA QCX 10156/58 i EMI 3 C 00424/26
Maria Callas, Lucia Danieli, Nicolai Gedda, Mario
Borriello. Orquestra i cors de la Scala de Milà. Dir.:
Herbert von Karajan.
- 1956 PATHE DTX 225/27 (cantada en francès)
Martha Angelici, Janine Collard, Albert Lance, Ju-
lien Giovanetti. Orquestra i cors de l'Òpera-Comi-
que de París. Dir.: Albert Wolff.
- 1958 DECCA LXT 5468/70, SXL 2054/56
Renata Tebaldi, Fiorenza Cossotto, Carlo Bergonzi,
Enzo Sordello. Orquestra i cors de l'Acadèmia de
Santa Cecilia. Dir.: Tullio Serafin.
- 1958 RCA VICTOR LM/LSC 6135
Anna Moffo, Rosalind Elias, Cesare Valletti, Renata
Cesari. Orquestra i cors de l'Òpera de Roma. Dir.:
Erich Leinsdorf.
- 1960 VEGA L 80011 (cantada en francès)
Michèle Le Bris, Janet Berbié, José Luccioni, Ro-
bert Massard. Dir.: Hartemann.
- HMV CDS 1290 CLP 1334 (cantada en anglès)
Marie Collier, Charles Craig. Orquestra i cors Sad-
ler's Wells.

- HMV QALP 10293/95, ASDO 5286/8
Victòria dels Àngels, Miriam Pirazzini, Jussi Björling,
Mario Sereni. Orquestra i cors de l'Òpera de Roma.
Dir.: Gabriele Santini.
- 1962 RCA LM/LSC 6160
Leontyne Price, Rosalind Elias, Richard Tucker, Phi-
lip Maero. Orquestra i cors de la RCA Italiana. Dir.:
Erich Leinsdorf.
- 1963 DGG LPM 8750/2 i SLPM 138750/2 (cantada en
alemany)
Anny Schlemm, Hetty Plümacher, Sándor Konya,
Kim Borg. Orquestra i cors de l'Òpera Estatal de
Stuttgart. Dir.: Ferdinand Leitner.
- 1966 HMV SAN 184/5
Renata Scotto. Anna di Stasio, Carlo Bergonzi, Ro-
lando Panerai. Orquestra i cors de l'Òpera de Roma.
Dir.: John Barbirolli.
- ORPHEUS SMS 2481
Virginia Gordoni, Nedda Casei, Michele Molese, Va-
lerio Meucci. Orquestra Simfònica de Viena i Cors
de l'Òpera estatal de Viena. Dir.: Nello Santi.
- 1969 BASF 59 23329-K
Raina Kabaivanska, Mirella Marcossi, Giuseppe Tad-
dei, Gianni Maffeo. Orquesta Filharmònica de Nà-
pols i Academia Coral Napolitana. Dir.: Ugo Rapalo.

Compact Disc Sony. Oirlo para creerlo.

El Audio Digital Compact Disc de Sony abre la frontera de un ámbito hasta ahora desconocido.

Es el binomio «sonido original = a sonido reproducido» que la nueva generación de los que aman la música, estaban esperando para conectar a su equipo, sea cual sea.

Se han acabado los zumbidos, lloros, fluctuaciones —ese Bow and flutter— tan «traído y llevado».

Y la respuesta de las casas discográficas ha sido inmediata, ya existen en el mercado cientos de títulos en Compact Disc.

Porque, ahora, todo queda atrás. Ha nacido, de nuevo, la música.

Ahora, es Vd. el protagonista, porque, a partir de ahí, poco hay que decir. Mucho que escuchar. Escuchar a Sony, mientras otros sólo hablan...

Compact Disc.
SONY

- 1971 EURODISC 86 515 XR
Maria Chiara, Trudeliese, Schmidt, James King, Hermann Prey. Orquestra i cors de la Ràdio de Baviera. Dir.: Giuseppe Patané.
- 1974 DECCA SET 584-6
Mirella Freni, Christa Ludwig, Luciano Pavarotti, Robert Kerns. Orquestra Filharmònica de Viena i cors de l'òpera de l'estat de Viena. Dir.: Herbert von Karajan.
- 1978 SCE COLUMBIA 977/9
Montserrat Caballé, S. Mazzieri, Bernabé Martí, Franco Bordonì. Orquestra Simfònica de Barcelona. Cors del Gran Teatre del Liceu. Dir.: Armando Gatto.
- 1979 CBS 79313
Renata Scotto, Guillian Knight, Plácido Domingo, Ingvar Wixell. Orquestra Filharmonia. Dir.: Lorin Maazel.
- 1984 EMI 165-000.183/85 COMPACT DISC RECORDING
Victòria dels Àngels, Miriam Pirazzini, Jussi Björling, Mario Sereni. Cor i orquestra de l'Òpera de Roma. Dir.: Gabrielle Santini.

EMI 163-000.424/26 COMPACT DISC RECORDING

Maria Callas, Lucia Danieli, Nicolai Gedda, Mario Borriello. Orquestra i cors de la Scala de Milà. Dir.: Herbert von Karajan.

El Bulli

RESTAURANT

Tel. (972) 257651, Cala Montjoi
Apartado Correos 30, Roses - Girona

Cerrado lunes todo el día y martes mediodía.
Vacaciones del 15 de Enero al 15 de Marzo.

NOTICIARI

Closa la temporada amb la present representació de *Madama Butterfly* que ha substituït la *Saffo* de Pacini a causa, com tothom sap, de l'inesperada malaltia de la soprano Montserrat Caballé, que esperem veure aviat restablerta, s'escau ara presentar la temporada de Primavera que en aquesta ocasió és regida pel Consorci del Gran Teatre del Liceu: dos companyies de ballet i un breu cicle de tres òperes que clouran la present temporada el 30 de juny.

* * *

Del 21 al 28 d'abril serà entre nosaltres el Ballet Nacional de España que oferirà dos espectacles diferents; els dies 21, 22 i 23 programa clàssic compost de *Serenade* de Txai-kovsky i coreografia de Balanchín, *Jardí de Lillàs*, de Ghausson i coreografia de Tudor, *Don Quixot* de Minkus, amb coreografia de Petipa i *Poema Diví* de Scriabin i coreografia de Barra. Els dies 26, 27 i 28, programa de ballet espanyol, fet de *Danza y tronío* de Boccherini i coreografia de Marienma, *Zapateado* de Sarasate i coreografia de Sánchez, *Ritmos* de Nieto i coreografia de Lorca i *Medea* de Sanlúcar i Granero.

* * *

Del 5 de maig al 16, hi serà el The Royal Ballet de Londres que oferirà tres programes clàssics; els dies 5, 6, 7 i 8, *La bella dorment del bosc* de Txai-kovsky i Petipa; els dies 9, 11 i 13, *La fille mal gardée* de Hérold i coreografia d'Ash-

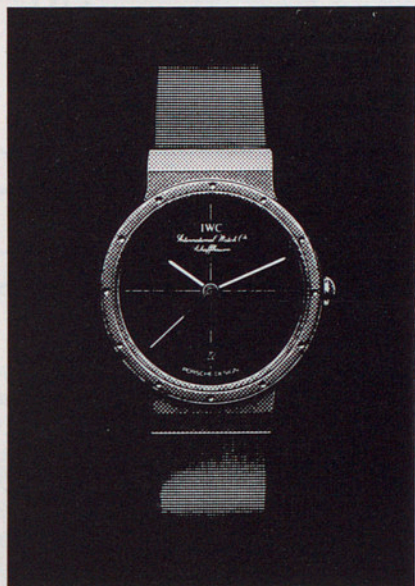
ton; els dies 12, 14 i 16, finalment, *Elite syncopations* de Joplin, i coreografia de MacMillan, *A month in the country*, de Chopin i Ashton i *Consort lessons* de Stravinsky i Bintley.

* * *

La temporada de primavera presentarà així mateix tres òperes entre els dies 28 de maig i 30 de juny. La primera d'elles, *La Walkíria*, els dies 28, 31 de maig i 2 de juny; *L'elisir d'amore* els dies 10, 13 i 16 i *Otello* de Verdi, els dies 22, 27 i 30 de juny. D'aquesta manera els afeccionats al belcanto d'extracció italiana podran satisfer llurs anhels amb la presència d'una obra de Donizetti i una de Verdi que, tot i formar part del repertori habitual del nostre coliseu, sempre poden oferir perspectives interpretatives interessants.

* * *

També és notícia el fet que, per primera vegada des de la gerència del Consorci del Gran Teatre del Liceu, el cor i l'orquestra del teatre realitzaran un viatge musical; Madrid rebrà els dies 17 i 18 l'elenc operístic català que hi interpretarà el *Rèquiem* de Verdi que tan bon acolliment tingué a Barcelona la temporada passada; en aquesta ocasió intervin­dran en els papers solistes Ilona Tokody, soprano, Hanna Schwartz, mezzosoprano, Josep Carreras, tenor i Martí Talvela, baix. El dia 18 intervindrà el cor en un programa compost per *Gebet* de Schubert, *Liebeslieder*, J. Brahms i *Les noces* de Stravinsky.

El Ultra Sportivo de IWC y Ferdinand
A. Porsche.

Tenemos el primer reloj del mundo al que
se puede acercar Vd. sin escrúpulos con
una tijera.

Además de una caja de titanio o de oro
amarillo de 18 quilates y de un mecanismo
de cuarzo extraplano y de alta precisión,
el Ultra Sportivo de IWC tiene también una
pulsera indestructible, altamente flexible
y de tacto agradable para la piel. La pulsera
puede cortarla Vd. mismo con una tijera,
adaptándola al milímetro a su muñeca.
O hacer que la cortemos y montemos
nosotros, por el mismo precio, que va de
111.300 a 456.800 Ptas.

IWC

International Watch Co. Ltd., Schaffhausen . Switzerland
Since 1868

Alava: JOYERIA JOLBEN. Alicante: AMAYA, JOYEROS. Barcelona: AURELI BISBE, JOIER.
ROSA BISBE, ART/DISSENY. TOMAS, JOYEROS. UNION SUIZA. Bilbao: JOYERIA SUA-
REZ. Granollers: SORIGUE, JOYERO. Madrid: JOYERIA SUAREZ. JOYERIA JESUS YANES.
VENDRELL, JOYERO. Manresa: TOUS, JOIERS. Marbella: JOYERIA LUIS DE LA RUBIA. Ma-
taró: SORIGUE, JOYERO. Pamplona: JOYERIA MONTIEL. Reus: PAMIES, JOIER. Sabadell:
JOSEP CAYELLAS. Santander: JOYERIA PRESMANES. Torremolinos: JOYERIA RUBENS. Va-
lencia: GIMENEZ, JOYEROS.

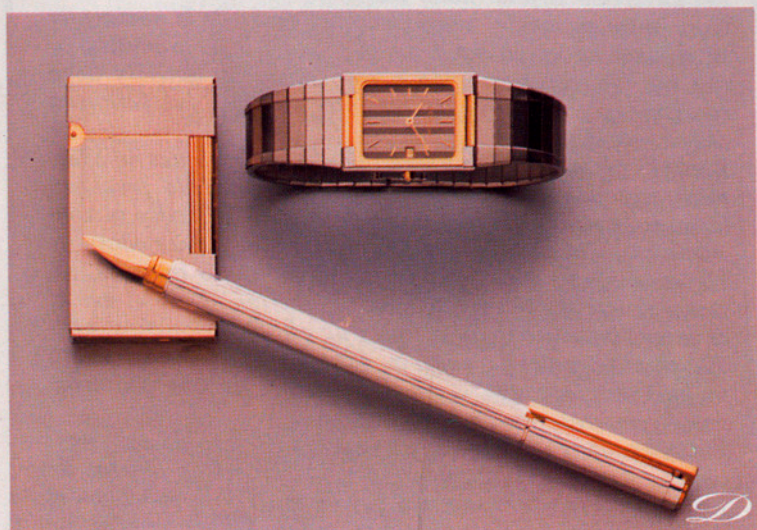
CONTENIDO ARGUMENTAL Y MUSICAL

ACTO I *Resumen breve: Un joven teniente de la marina norteamericana ha organizado su boda ficticia, mediante un alcabuate, Goro, con una geisha japonesa, Cio-Cio-San, conocida con el apodo de Madama Butterfly. La boda se celebra con todas las formalidades, asistiendo, incluso, el cónsul norteamericano Sharpless, pero Pinkerton no da importancia a esta boda, que para él es una farsa, no considerándola como el casamiento auténtico de su vida. Llega la novia, rodeada de sus familiares: en un primer aparte con su futuro marido, Butterfly le confiesa que se ha convertido al cristianismo, convencida de que Pinkerton se casa de verdad con ella. Durante la fiesta de la boda se presenta un bonzo furioso, tío de Butterfly, que ha sabido de la conversión religiosa de su sobrina. Pinkerton le amenaza y el bonzo maldice a Butterfly y hace que todos abandonen la fiesta. Pinkerton, entonces, en un cálido dúo amoroso, consuela a la pequeña japonesita a la cual, mientras tranto, la criada Suzuki ha vestido para la noche de bodas.*

Al alzarse el telón vemos una casita japonesa que ha alquilado Pinkerton, un teniente norteamericano, para pasar unos breves días de descanso. Al fondo se ve la bahía de Nagasaki, donde están fondeados unos buques de la marina norteamericana a la cual pertenece Pinkerton. Este ha sabido que es frecuente en el Japón organizar casamientos temporales para extranjeros y ha contratado los servicios de Goro, un alcabuate, que le ha proporcionado una geisha de situación económica precaria, pero de origen aristocrático: Cio-Cio-San, conocida también como Madama Butterfly.

Llegan los criados de la casa, entre los cuales se encuentra Suzuki, la cual ha de ser la criada de confianza de Butterfly. También llega el cónsul norteamericano, Sharpless, quien es recibido por Pinkerton con un whisky y con explicaciones de por qué se casa y de qué manera. Sharpless no com-

S.T. Dupont

ARMONIA EN GRIS Y ORO.
EL RELOJ. EL ENCENDEDOR. LA ESCRITURA.

ORFÈVRES A PARIS

parte el entusiasmo que Pinkerton tiene por su ingenio, que le lleva a hacer un brindis exaltado: «America for ever» en el cual oímos algunas notas del himno americano.

Goro entra corriendo, anunciando la llegada de la novia, que se produce en un escena llena de gracia e ingenio musicales, con los invitados cantando a coro mientras Butterfly llega sonriente, precedida por los parientes y amigas que parlotean con animación.

Butterfly se inclina ante Pinkerton y a las preguntas de Sharpless responde que ella es de familia acomodada pero que la ruina la obliga ahora a hacer de geisha. Butterfly se considera casi una vieja porque ha cumplido los quince años.

Llegan después otros familiares y el comisario imperial, así como el oficial del registro civil. Pinkerton se ríe al ver el carácter pintoresco de la escena y de estos funcionarios, pero Sharpless le recuerda una vez más que su comportamiento no es correcto y que se ha dado cuenta de que Butterfly cree firmemente que la boda es legal.

Butterfly, de repente, adopta una actitud reservada ante unos objetos que quiere esconder: son los modestos objetos de su uso personal, pero también hay un misterioso puñal con el cual el padre de Butterfly, por orden del emperador, se hizo el hara-kiri. Butterfly confiesa que por amor a Pinkerton se ha hecho cristiana, pero en realidad sigue aferrada a sus costumbres religiosas.

Se celebra la ceremonia de la boda y Butterfly, entusiasmada, firma el documento oportuno, cuidando de hacer observar a sus amigas que ahora ya no se llama Madama Butterfly sino Madama B. F. Pinkerton. Todos brindan, pero entonces se oye entrar a un bonzo quien, como un energúmeno, increpa a Butterfly por haber cambiado de religión y, después de maldecirla, obliga a los parientes a abandonarla. Pinkerton increpa a su vez al bonzo y todos se van. Quedan por fin solos Pinkerton y Butterfly, que cantan uno de los más extensos dúos de amor de la historia de la ópera, en el cual Pinkerton se deja llevar por un sentimiento amoroso que, a pesar de todo, sólo será superficial.

ACTO II Resumen breve: *Han pasado más de tres años desde que Pinkerton se fue, y el dinero que dejó está a punto de acabarse. Suzuki se desespera viendo que Butterfly confía aún en el retorno de Pinkerton. Llegan el cónsul Sharpless y el alcahuete Goro. Este, intenta que Butterfly se case con un príncipe rico, Yamadori, pero ella no quiere ni oír hablar del asunto. El cónsul, que ha recibido carta de Pinkerton, quiere leerla Butterfly pero ésta le interrumpe constantemente. Llega Yamadori y Butterfly le rebúsa con suavidad pero con firmeza. El cónsul trata de explicar a Butterfly que Pinkerton no volverá, pero ella se muestra obstinada en creer que volverá, convencida de que su matrimonio es efectivo y válido. El cónsul, que sabe que Pinkerton volverá, pero no para verla otra vez, se marcha preocupado después de aconsejar a Butterfly que se case con Yamadori, cosa que ofende grandemente a la japonesa.*

Cuando las dos mujeres quedan solas, oyen un cañonazo en el puerto, y mirando con un telescopio identifican la cañonera de Pinkerton. La alegría de Butterfly llega a contagiar a Suzuki y las dos recogen flores para decorar la casa. Después, bien vestidas, esperan largamente el retorno de Pinkerton mientras va cayendo la noche suavemente.

Se alza el telón y vemos la misma casita cuatro años más tarde. Pinkerton residió allí unos meses pero hace ya más de tres años que Butterfly vive allí sin tener noticias del que ella cree su marido. Este la dejó bien arreglada económicamente, convencido de que encontraría otro amante, pero ya casi no quedan recursos. Efectivamente, cuando se alza el telón, Suzuki, la criada, preocupada por la situación,

ora a los dioses. Entra Butterfly, que ordena a Suzuki que mire cuánto dinero queda: sólo hay para unos pocos días. Suzuki se desespera al ver que Butterfly cree aún en el retorno de Pinkerton (y así lo expresa en su aria «Un bel dì vedremo»). La fiel sirvienta trata de convencer a Butterfly que ha de resignarse y encontrar una solución, especialmente ahora que el niño que tuvo de Pinkerton es ya mayorcito. Llegan ahora el cónsul americano, Sharpless, y el alcabuate Goro. Butterfly recibe con la característica cortesía oriental al cónsul, pero quiere que Goro se marche porque éste trata de hacerle aceptar un matrimonio con un príncipe japonés, Yamadori, riquísimo.

Sharpless intenta explicar la situación a Butterfly pero ésta le interrumpe constantemente y le pregunta cuándo hacen los nidos los petirrojos (oímos el canto de estos pájaros, imitados por la orquesta); el cónsul contesta que no ha estudiado ornitología y Butterfly, que no entiende la respuesta, queda intrigada.

Llega ahora el príncipe Yamadori, que viene a ofrecer sus respetos a Butterfly, en vista de que Goro no consigue nada y ella le recibe cortésmente pero le rehúsa. Goro comenta con el cónsul que Butterfly se cree casada aún con Pinkerton. Butterfly oye lo que están comentando y afirma que en América no hay divorcio y el cónsul no se atreve a llevarle la contraria. El cónsul expone a Yamadori que la nave de Pinkerton está a punto de llegar a Nagasaki, pero que el marino americano no quiere ver a Butterfly y le ha mandado una carta para explicárselo.

Cuando Yamadori se va, triste, el cónsul intenta leer la carta a Butterfly pero ésta le interrumpe constantemente; Sharpless pierde la paciencia y le pregunta brutalmente qué hará si Pinkerton no vuelve. A continuación le recomienda que acepte la proposición de Yamadori. Profundamente ofendida, Butterfly despidió al cónsul secamente, pero le hace saber que tiene un hijo de Pinkerton, cosa que éste no sabe. Conmovido, Sharpless promete que se lo comunicará y se va. Suzuki y Butterfly hacen salir al jardín a Goro, quien ron-

MARCAMOS LA PAUTA

CHASYR
1879
SEGUROS

*Porque abriendo caminos
creamos piezas maestras en su género.*

*Porque siguiendo el ritmo de los tiempos
descubrimos formas que cubren cualquier riesgo.*

*Porque nuestras ideas sirven
para asegurar los pasos de todos.*

*Porque desde 1879 nuestro trabajo
es inspirar confianza y seguridad.*

CHASYR
1879
SEGUROS

Creamos seguridad.

Diagonal, 431 bis - 08036 Barcelona

daba nuevamente por la casa y en el momento de entrar nuevamente, se oye un cañonazo en el puerto.

Con la ayuda de una lente telescópica, las dos mujeres miran el puerto y localizan la cañonera de Pinkerton. La alegría de Butterfly no tiene límites y, convencida de que Pinkerton llegará en seguida, ordena a Suzuki que corte todas las flores del jardín para decorar la casa poco a poco; mientras lo preparan todo, la fiel criada se deja contagiar por el optimismo de Butterfly y las dos mujeres cantan un atractivo dúo. Butterfly arregla al niño y se hace peinar y vestir por Suzuki. Los tres se sientan entonces delante de la pared y hacen tres pequeños orificios en ella para ver llegar a Pinkerton. Cae la tarde y se oye el canto de los pescadores, con la boca cerrada —pasaje coral de una gran belleza—; Butterfly, Suzuki y el niño siguen esperando, inmóviles, mientras el canto se pierde en la distancia.

ACTO III *Resumen breve: Apunta el día y Suzuki se despierta: la espera ha sido inútil. Butterfly se retira a descansar y justamente entonces llegan Pinkerton y Sharpless; Suzuki se da cuenta de que a una cierta distancia hay una mujer americana, Kate, y en seguida lo comprende todo. Pinkerton, al saber la fidelidad de Butterfly, no puede resistir el remordimiento y se aleja. Kate pide a Suzuki que Butterfly le entregue el hijo, que será educado por Pinkerton y ella misma en América. Butterfly entra y comprende en seguida lo que sucede. Pide un tiempo para preparar al niño y hace salir a todos: cuando queda sola toma el puñal de su padre y prepara su hara-kiri; pero antes se despide de su hijo. Se clava el puñal en el mismo momento en que llegan el cónsul y Pinkerton. Demasiado tarde: Butterfly ha muerto.*

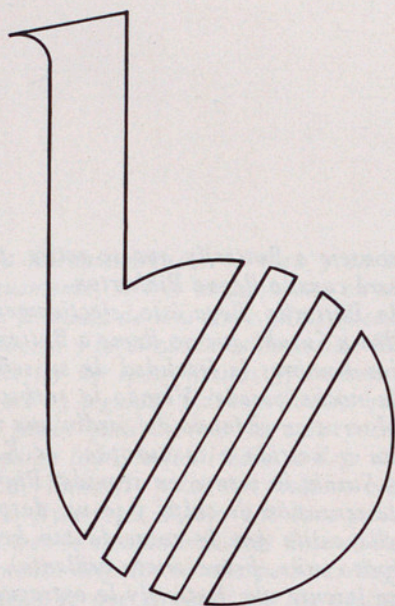
Suzuki se despierta de repente: se ha hecho de día y brilla el sol. Los tres se han dormido durante la larga espera. Su-

zuki los despierta y aconseja a Butterfly que se retire, prometiéndole que la llamará cuando llegue Pinkerton.

En cuanto ha marchado Butterfly, llega éste, efectivamente, con Sharpless, pero piden a Suzuki que no llame a Butterfly. Suzuki explica a los dos hombres la fidelidad de su señora y la larga espera de la noche pasada. Viendo la turbación de Pinkerton, Suzuki observa en el fondo del jardín una mujer norteamericana, alta y vestida a la europea: es Kate, esposa de Pinkerton, y Suzuki lo intuye en seguida. Pinkerton no puede resistir la sensación de culpa y se va, después de despedirse de aquella casita que le recuerda tan bellos momentos («Addio, fiorito asil», breve arieta brillante).

Kate pide a Suzuki que intente que Butterfly le entregue el hijo que ha tenido con Pinkerton: éste y Kate lo educarán en América del Norte. Suzuki acepta pero cuando quiere ir a hablar con Butterfly la ve entrar. Esta comprende en seguida la situación cuando ve a Kate y la actitud compungida del cónsul. Kate le pide el niño y Butterfly le responde que puede venir a recogerlo al cabo de media hora. Kate y el cónsul se van, sin conseguir que Butterfly acepte dinero en compensación por lo que ha pasado.

Butterfly hace salir también a Suzuki, que no quiere marchar, temiendo que Butterfly se suicide. Finalmente ha de salir y Butterfly, tomando el puñal de su padre, prepara su propio hara-kiri. Suzuki, para distraerla, hace entrar al niño por una puerta. Butterfly se detiene antes de cometer el suicidio (había leído ya la frase inscrita en el puñal: «Que muera con honor quien no puede vivir con honor») y se despide patéticamente del niño. Después le pone una banderita americana en las manos y le hace salir de la estancia. Se clava el puñal y cae al suelo; arrastrándose, se aproxima al lugar donde está el niño y trata de acariciarlo. En aquel momento se oye la voz de Pinkerton que llama «¡Butterfly!»; ella intenta reaccionar pero cae muerta. Pinkerton y Sharpless entran en la casa. El cónsul, conmovido por la patética escena, toma el niño en brazos mientras Pinkerton se desespera.

bebelin's
boutique

Temporada tardor-hivern

Consell de Cent, 298 ☎ 301 97 88
Tenor Viñas, 5 ☎ 209 97 53
BARCELONA

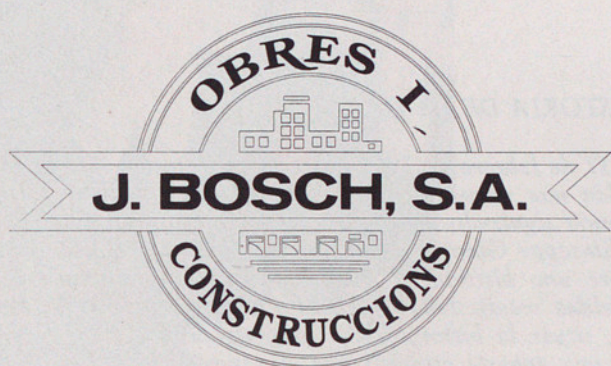
GIACOMO PUCCINI

La tradición operística del siglo XIX, la más fabulosa de toda la historia de la ópera e incluso de toda la música en general, consigue su último florón con la figura de Giacomo Puccini, el hombre que mejor representa el impacto sufrido por el género desde la intervención de Richard Wagner que en cierta manera puso en tela de juicio determinados planteamientos almibarados propios del gusto italiano y mediterráneo del momento. El recurso al argumento sacado de la vida cotidiana, que era uno de los principios del «verismo» iniciado por Mascagni y Leoncavallo a principios de la década de los noventa, fue disimuladamente transformado por Puccini con la colaboración de los omnipresentes Illica y Giacosa y otros libretistas en un racimo de argumentos exóticos muy propios de los valores esteticistas que poco tenían que ver con el mencionado «verismo». Así y todo, Puccini aparece todavía en nuestros días como el mejor representante de esta escuela que proporcionó a los editores y empresarios italianos el combustible necesario para mantener encendido el interés por sus producciones durante unos cuantos años más.

El protagonista de esta historia nació en Lucca, ciudad de gran tradición musical, en 1858, en el seno de una familia que mostró siempre grandes aficiones musicales que favorecerían el desarrollo de Giacomo. De pequeño ejerció como niño cantor en las iglesias de la comarca; a los 16 años había escrito ya algunas obras circunstanciales y a los 20 un motete y un credo que acabarían formando parte de su Messa di Gloria. A los veintidós años se establece en Milán gracias a una beca promovida por la tenacidad de su madre que le permitió entrar en contacto con Amilcare Ponchielli, compositor de La Gioconda, pero sobre todo pedagogo de notable influjo en su época. En 1884 estrenaba su primera producción, Le villi, en el Teatro del Verme pasando muy pronto a la Scala. Su carrera estaba ya enfocada. La muerte

de su madre y el inicio de la relación amorosa con Elvira Bonturi, casada con un compatriota de Lucca, fueron el contrapunto de su actividad como músico, siempre llena de éxitos que le permitieron dosificar su producción, buscando en cada momento lo que mejor podía aumentar su fama.

Edgar (1889) i Manon Lescaut (1893), estrenada en Turín según el mismo argumento que la homónima obra de Massenet, van haciendo su periplo hasta llegar a su primer éxito apoteósico, La bohème (1896), posiblemente la ópera más apreciada de toda su producción, que encendía entusiasmos y provocaba odios entre los filo-wagnerianos del momento que no podían soportar las melodías melifluas de la partitura. El recurso a la temática decadente y el éxito favorecieron la consideración de Puccini padre del verismo. Siguieron, pues, Tosca (1900), Madama Butterfly (1904) y La fanciulla del West (1910), la última de las producciones aparecidas antes de la Gran Guerra. Los acontecimientos bélicos y su situación personal influyeron en su tarea productiva, que no reapareció hasta 1917 con La rondine; al año siguiente estrenaba Il trittico, conjunto de tres producciones breves llenas de encanto, Il tabarro, Suor Angelica y Gianni Schicchi. El paso del siglo había promovido en los compositores en general y en la figura de Puccini en particular, la vinculación del artista con la «intelligentsia» del momento; la tertulia sobre los más diversos temas acompañó a Puccini a Viareggio, villa escondida en la que el compositor quiso reemprender la composición de Turandot y combatir el mal que le estaba minando. Pero la enfermedad pudo más que su tenacidad y en 1924 moría víctima de una enfermedad del cuello. Dos años después, una vez arreglada la partitura de su última producción por Franco Alfano, Turandot pudo ser estrenada cerrando definitivamente una época de la historia de la ópera del siglo xx.

Clos de Sant Francesc, 2-10, esc. A 1,^{er}, 5na
Tel. 203 52 82. 08034 BARCELONA (Sarrià)

HISTORIA DE LA ÓPERA

El 17 de febrero de 1904 aparecía en el teatro Alla Scala de Milán una nueva producción de Giacomo Puccini, en esta ocasión siguiendo un libreto proporcionado por Luigi Illica y Giuseppe Giacosa según idea novelada por David Belasco sobre una historia de John Luther Long; después de la crueldad manifestada en Tosca y la impotencia de La bohème, situar la historia en el extremo oriente no dejaba de ser una apuesta atrevida que, a pesar de todo, no era tan extraña en un momento en que estaba de moda el japonismo en pintura y el orientalismo en decoración. Los principales protagonistas de aquel estreno fueron Rosina Storchio (Butterfly), Giovanni Zenatello (Pinkerton) y Giuseppe de Lucca (Sharpless) que no consiguieron hacer brillar la ópera, demasiado esbozada. Puccini se prestó pronto a rehacerla presentándola de nuevo el 28 de mayo en el teatro Grande de Brescia. En aquella segunda ocasión fue el acierto de Salomea Kruceniska en el papel de Butterfly lo que consiguió el favor del público. La Storchio había partido para Buenos Aires, en donde presentó la nueva producción operística de Puccini por primera vez fuera de Italia el 2 de julio del mismo año. Evidentemente, no fue necesario mucho tiempo para hacer comprensibles y apreciables las propuestas estéticas de la ópera, así que muy pronto corrió mundo hasta el punto que los grandes teatros del mundo la han presentado con harta frecuencia. En el Covent Garden londinense, por ejemplo, la han cantado desde los protagonistas del estreno, Emmy Destinn, Enrico Caruso y Antonio Scotti hasta Rina Giachetti, Florence Easton, Maggie Teyte, Margaret Sheridan o Victoria de los Angeles en el papel de Butterfly, o Zenatello, Amadeo Bassi, Riccardo Martin o Giovanni Martinelli en el de Pinkerton.

La aparición de la ópera en el Metropolitan Opera House de Nueva York tuvo lugar en febrero de 1907, contando con Geraldine Farrar, Caruso y Scotti, con Louise Homer de Suzuki; en este prestigioso centro operístico, en especial, la ópera ha conseguido cotas de frecuencia no alcanzadas por

LANCASTER

EAU DE LANCASTER CON CARACTER

Con ese carácter tan especial que
te hace sentirte siempre tú misma.
Estés donde estés.

EAU DE TOILETTE • SAVON PARFUMÉ • DEODORANT CREAM •

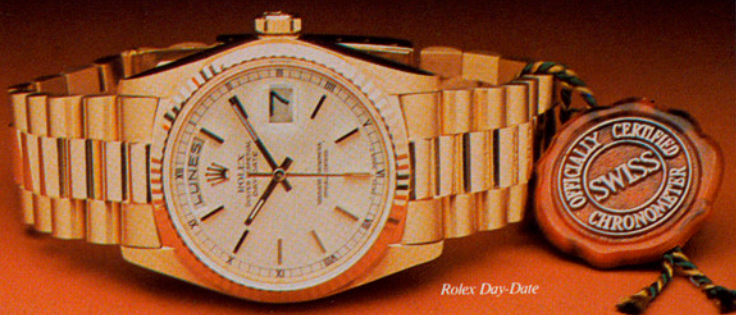
GEL DOUCHE • VOILE PARFUMÉ

otras muchas producciones más exitosas: la temporada de 1961-1962, cuando el papel principal era cantado por Leontine Price, se llegaba a las 293 veces.

En España, y habida cuenta de la afición pucciana que existía en los primeros años del siglo, alimentada especialmente por las polémicas wagnerianas que hacían de los valores operísticos del compositor de Lucca la antítesis de la belleza y del progresismo, cosa que ha quedado totalmente desdibujada con el paso de los años, la ópera tardó relativamente demasiado en llegar; en primer lugar lo hizo en el Teatro Real en donde se ofreció el 16 de noviembre de 1907, consiguiendo en los dieciocho años de vida que le quedaban, treinta y dos representaciones, cosa que nos indica el nivel de interés que la obra despertó en su momento y que continúa despertando en nuestros días: en las Temporadas de ópera de la capital de España, *Madama Butterfly* ha aparecido en cuatro ocasiones, en 1965-1968-1971 y 1975.

A Barcelona la obra llegó el 10 de diciembre de 1909; era aquélla una temporada que acabaría siendo famosa por la presencia de Franz Beidler en la ciudad para ponerse al frente de la orquesta del Liceo en una de las primeras representaciones enteras de la Tetralogía *Der Ring des Nibelungen* dadas fuera de Bayreuth, en cuyos festivales Beidler era director habitual. Quizás por este hecho, que ponía en evidencia un cambio sustancial en la orientación de las aficiones musicales de los barceloneses, la obra pucciniana pasó más desapercibida que otras de las producciones del compositor de Lucca. A pesar de ello, esta partitura forma parte del acervo musical de los buenos aficionados barceloneses como queda patente en el hecho de la representación, hace dos temporadas, en el marco del Grec, de una versión destacable por la intervención de Carlos Chausson y Mari Carmen Hernández. En el Gran Teatro del Liceo, *Madama Butterfly* ha obtenido ciento treinta y tres representaciones, la última de las cuales tuvo lugar en febrero de 1978.

Rolex, sólida personalidad.

Rolex Day-Date

Oro de 18 quilates. Caja Oyster hermética hasta 50 metros de profundidad. Cronómetro oficialmente certificado. Corona Twinlock atornillada a la caja. Automático. Fecha y día de la semana con todas sus letras.

Este es el Rolex Day-Date. Un reloj de inconfundible personalidad elegido por los hombres que sólo pueden permitirse lo mejor.

Y es lógico. Rolex ha estado siempre en vanguardia del progreso de la moderna industria relojera. Decir Rolex es hablar de uno de los mejores relojes del mundo. Pero también es mencionar el fruto de una tradición relojera que data de varias generaciones.

Un Rolex Oyster. Adquiéralo únicamente en un Concesionario Oficial Rolex.

Solicite catálogo.

ROLEX

J.ROCA

Joyero - Paseo de Gracia, 18 - BARCELONA

Boutique

Diagonal, 580 - BARCELONA

CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU
GENERALITAT DE CATALUNYA
AJUNTAMENT DE BARCELONA
SOCIETAT DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

PRESIDENT: Molt Honorable Sr. Jordi Pujol
VICE-PRESIDENT: Excellentíssim Sr. Pasqual Maragall
GERENT: Sr. Lluís Portabella

VOCALS:

Honorable Sr. Joan Rigol (Generalitat de Catalunya)
Jordi Maluquer (Generalitat de Catalunya)
Montserrat Albet (Generalitat de Catalunya)

Illma. Sra. M.ª Aurèlia Campmany
(Ajuntament de Barcelona)

Il·lm. Sr. Jordi Vallverdú (Ajuntament de Barcelona)

Il·lm. Sr. Germà Vidal (Ajuntament de Barcelona)

Honorable Sr. Josep M.ª Bricall (Ajuntament de Barcelona)

Manuel Bertrand (Societat del Gran Teatre del Liceu)

Fèlix M.ª Millet (Societat del Gran Teatre del Liceu)

Josep M.ª Coronas (Societat del Gran Teatre del Liceu)

Maria Vilardell (Societat del Gran Teatre del Liceu)

Carles Mir (Societat del Gran Teatre del Liceu)

SECRETARI: Adrià Álvarez

ADMINISTRADOR: Lluís Andreu
DIRECTOR MUSICAL: Romano Gandolfi
DIRECTOR D'ESCENARI: Dídac Monjo
ASSISTENTS MUSICALS: Mark Gibson
Jordi Giró
Miguel Ortega
Anthony Pappano
Javier Pérez Batista
Lolita Poveda
Shari Rhoads

APUNTADOR: Jaume Tribó
CAP DE PREMSA I REL. PÚBLIQUES: Adelita Rocha
CAP D'ABONAMENTS I TAQUILLES: Josefina Carbonell
CAP D'ADMINISTRACIÓ: Joan Antich
SERVEI MÈDIC: Dr. Enric Bosch
SECRETARIA: Josep Delgado
Maria Antònia Claramunt
Maria José García
CAP DE MAQUINISTES: Constançi Anguera
CAP D'ELECTRICISTES: Francesc Tuset
CAP D'UTILLATGE: Jaume Payet
CAP DE SASTRERIA: Remei Mollor
CAP DE MAQUILLATGE: Martha Vázquez

Perruqueria: DAMARET
Sabateria: VALLDEPERAS
Programes: PUBLI-TEMPO
Assistència tècnica: JORQUERA HNOS., pianos

NOTES IMPORTANTS: En atenció als artistes i al públic en general, s'exigeix l'adequada correcció en el vestir (senyors: americana i corbata), i es prega la màxima puntualitat; no es permetrà l'entrada a la sala un cop començada la representació, ni verificar enregistraments, fotografies o filmar escenes de cap mena.

El Consorci del Gran Teatre del Liceu, si les circumstàncies ho reclamen, podrà alterar les dates, els programes o els intèrprets anunciats en aquest programa.

En compliment d'allò que disposa l'Article 92 del Reglament d'Espectacles, és prohibit de fumar als passadissos; hom ha d'utilitzar el Saló del 1r. pis i el vestíbul de l'entrada.

Accés pel carrer Sant Pau, núm. 1, bis, d'ús exclusiu per a minusvàlids.

PROXIMES FUNCIONS:

FESTIVAL DE PRIMAVERA 1985

BALLET NACIONAL DE ESPAÑA

del 21 al 28 d'abril

THE ROYAL BALLET

del 5 al 16 de maig

LA WALKIRIA

R. Wagner

28, 31 de maig i 2 de juny

L'ELISIR D'AMORE

G. Donizetti

10, 13 i 16 de juny

OTELLO

G. Verdi

22, 27 i 30 de juny

ORQUESTRA SIMFÒNICA I COR
DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

ardajo

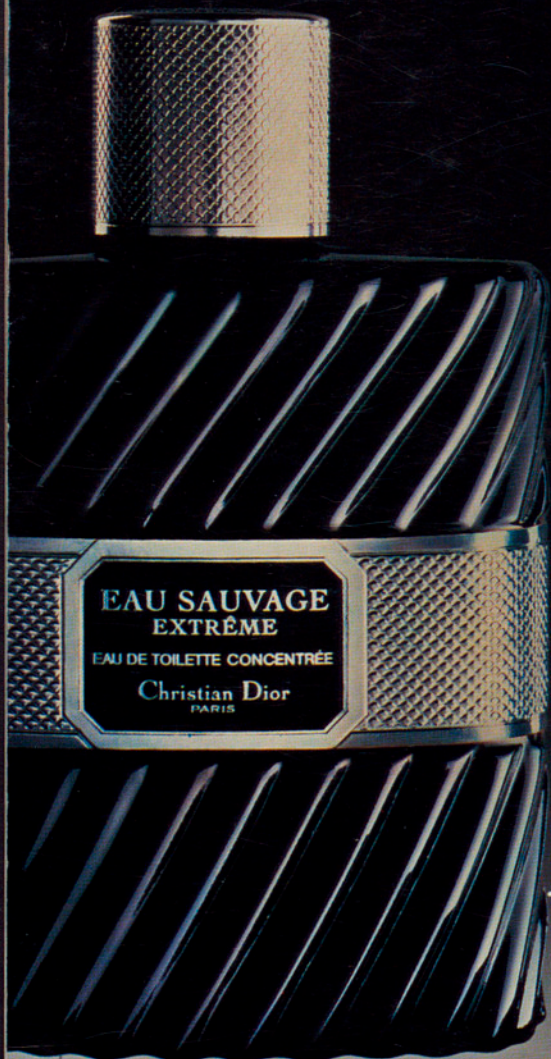
Barcelona - Muntaner, 300
Madrid - Hermosilla, 75

Pianos. Organos. Alta fidelidad

- * Estudio y clases de piano, órgano y guitarra. Profesores especializados.*
- * Instrumentos para colegio y asesoría musical.*
- * Sala de audiciones: conciertos de música programados y recitales de órgano*
- * Consulte nuestras condiciones especiales de venta.*

Christian Dior

PARIS

**Christian Dior
inventa
Eau Sauvage
Extrême**

Eau Sauvage Extrême:
aún más intenso
aún más presente
aún más Eau Sauvage.

42313-10